

Loting als selectie-instrument

Uitvoeringstoets

Auteur: [REDACTED]
Versie: 1.0
Datum: 5 november 2020
Status: DEFINITIEF

DOCUMENT INFORMATIE

Revisies

Versie	Datum	Samenvatting van wijzigingen	Gewijzigd door
0.1	1-10-20	Beschrijving achtergrond en definitie in concept	[REDACTED]
0.2	8-10-20	Scenario's bijgevoegd	[REDACTED]
0.3	12-10-20	Eerste input instellingsmedewerkers toegevoegd	[REDACTED]
0.4	23-10	Input nav bijeenkomst instellingen (uitvoeringsscenario's, randvoorwaarden, aanpassingen) toegevoegd	[REDACTED]
0.5	26-10-20	Feedback nav interne bijeenkomst verwerkt	[REDACTED]
0.6	2-11-20	Feedback onderwijsinstellingen verwerkt	[REDACTED]
0.7	4-11-20	Feedback nav interne afstemming verwerkt	[REDACTED]
0.8	4-11-20	Feedback onderwijsinstelling verwerkt	[REDACTED]
1.0	5-11.20	Finaliseren document	[REDACTED]

Distributie

Versie	Datum	Naam	Rol	Organisatie
0.1	1 oktober 2020	[REDACTED]	Business Consultant	Stichting Studielink
0.2	8 oktober 2020	[REDACTED]	Beleidsmedewerker	Stichting Studielink
0.3	12 oktober 2020	[REDACTED]	Business Consultant	Stichting Studielink
0.4	23 oktober 2020	[REDACTED]	Productmanager, Operationeel Manager, Project Officer	Stichting Studielink
0.5	26 oktober 2020	[REDACTED]	Werkgroep	Onderwijsinstellingen DUO Koepels
0.6	3 november 2020	[REDACTED]	Productmanager, Operationeel Manager, Project Officer	Stichting Studielink
1.0	5 november 2020	[REDACTED]	Business Consultant	Stichting Studielink
		[REDACTED]	Productmanager, Operationeel Manager, Project Officer	Stichting Studielink
		[REDACTED]	Business Consultant	Stichting Studielink
		[REDACTED]		Onderwijsinstellingen
		[REDACTED]		DUO
		[REDACTED]		Koepels

INHOUDSOPGAVE

DOCUMENT INFORMATIE	2
Revisies	2
Distributie	2
ACHTERGROND	4
Definitie en ontwerp	5
Uitvoeringsopties	7
Conclusie	8
Onderzoek en analyse	9
Rapportage en advies	12
Bijlage A – Procesbeschrijving selectie&plaatsing in Studielink	14
Bijlage B – Gedetailleerd overzicht aanpassingen	15

ACHTERGROND

Sinds het collegejaar '17/'18 is de centrale loting voor opleidingen met een capaciteitsbeperking (numerus fixus) afgeschaft. Sindsdien is het instellingen toegestaan om decentraal te selecteren, waarbij studenten worden toegelaten op basis van selectiecriteria. De Studielink-applicatie ondersteunt instellingen in het centraal toewijzen van rangnummers en plaatsen van studenten.

Na de afschaffing van loting en de invoering van decentrale selectie en plaatsing door de instellingen, zijn diverse onderzoeken uitgevoerd naar de toegankelijkheid van onderwijs. Een aantal onderzoeken heeft volgens het Ministerie van Onderzoek, Cultuur en Wetenschap¹ laten zien dat er, na de afschaffing van loting, een minder diverse studentenpopulatie is ontstaan op studies waar selectie op gevoerd wordt. Hierbij wordt vermoed dat onder andere zelfselectie, het bij voorbaat afzien van een deelname aan selectie omdat de aspirant-student zijn kansen laag inschat, als een van de oorzaken beschouwd kan worden. Daarnaast kan selectie door de instelling onbedoeld leiden tot bevooroordeeling van groepen aspirant-student met een bepaalde culturele of sociaaleconomische achtergrond. In het politieke debat is dit effect op de toegankelijkheid van het onderwijs besproken.

Onlangs heeft de Kamer ingestemd met het voorstel om loting weer toe te staan als selectiemiddel voor opleidingen waar een numerus fixus gevoerd wordt. Dit betekent dat het selectie-instrumentarium van instellingen verbreed wordt. Naast selectie, kan een instelling ook loting inzetten om een student een plaats toe te wijzen voor een opleiding, waar een capaciteitsbeperking geldt.

¹ Het bij koninklijke boodschap van 9 oktober 2020 ingediende voorstel van wet invoering decentrale loting (Kamerstukken 11841)

DEFINITIE EN ONTWERP

Vanuit het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (hierna: OCW) is een concept wetsvoorstel *Loting Voorstel van Wet* opgesteld en op 9 oktober 2020 gedeeld met Stichting Studielink (hierna: Studielink). In het wetsvoorstel wordt een toelichting gegeven van de wijze waarop loting aan het selectie-instrumentarium van instellingen wordt toegevoegd. Volgens het wetsvoorstel meent de regering dat instellingen de instrumenten in handen moeten hebben om een afgewogen keuze te kunnen maken bij het selecteren van aspirant-studenten. Door decentrale loting toe te voegen als selectie-instrument, naast de huidige selectiecriteria, krijgen hoger onderwijsinstellingen meer ruimte om per opleiding maatwerk toe te passen bij het inrichten van selectieprocedures.

Met het toevoegen van loting aan het instrumentarium, beschikken de instellingen over drie manieren waarop decentrale plaatsing kan plaatsvinden:

1. Kwalitatieve selectie: de instelling past minimaal twee kwalitatieve selectiecriteria toe om te bepalen of een aspirant-student wordt toegelaten tot de opleiding waarop numerus fixus gevoerd wordt. Dit is de huidige werkwijze, dit proces staat toegelicht in *Bijlage A*.
2. Ongewogen loting: de instelling past loting toe onder studenten die zich voor een numerus fixus opleiding hebben aangemeld, waarbij alle studenten dezelfde kansen hebben om ingeloot te worden. Er wordt geen gebruik gemaakt van selectiecriteria.
3. Gewogen loting: de instelling bepaalt op basis van een of meer kwalitatieve selectiecriteria in combinatie met gewogen loting welke aspirant studenten worden toegelaten tot een opleiding waarop numerus fixus gevoerd wordt. Alle studenten die hebben deelgenomen aan de selectieprocedure, nemen deel aan de loting, maar niet alle studenten hebben dezelfde kans om toegelaten te worden.

Instellingen mogen, in overeenstemming met de medezeggenschapsraad, bepalen welke selectievorm voor een opleiding gehanteerd wordt. Deze drie vormen van decentrale selectie kunnen alleen worden toegepast op Associate Degree-opleidingen en Bacheloropleidingen. Masteropleidingen zijn uitgesloten in het wetsvoorstel. De beoogde inwerkingtreding is erop gericht dat de onderwijsinstelling voor het eerst van de loting-instrumenten gebruik kan maken voor studenten die zich aanmelden voor collegejaar 2023-2024. De instelling dient de aspirant-student tijdig te informeren over de wijze waarop selectie plaatsvindt. Aanmelding voor studiejaar 2023-2024 is mogelijk per 1 oktober 2022, voor die tijd moeten systemen, processen en aangepaste communicatie dus 'in place' zijn.

Doelgroep

Dit wetsvoorstel raakt de volgende doelgroepen:

- Aspirant-studenten die zich wensen in te schrijven voor een opleiding met capaciteitsbeperking.
- Hoger onderwijsinstellingen met AD- en/of Bacheloropleidingen waarop een numerus fixus wordt gevoerd.
- Selectiecommissies bij hoger onderwijsinstellingen, die ofwel op centraal niveau of op facultair niveau het type selectie voor betreffende opleiding bepalen.
- Instellingsmedewerkers die zich bezig houden met toelating van aspirant-studenten.
- Instellingsmedewerkers die studenten informeren over opleidingen, in het specifiek over aanmelden, inschrijven en toelaten.
- Medezeggenschapsraad instellingen, die mede bepalend zijn bij keuze voor selectie-instrument.
- Studiekeuze123, waarop informatie over aanmelden voor, inschrijven bij en toelaten tot een capaciteitsopleiding vermeld staat.
- Studielink, waar studenten zich aanmelden voor een opleiding met capaciteitsbeperking, hun rangnummer en plaats aangeboden krijgen.

Randvoorwaarden

Er zijn meerdere uitvoeringsmogelijkheden denkbaar van het wetsvoorstel. Hoewel decentrale loting wordt toegevoegd als selectie-instrument, worden aspirant-studenten die deelnemen aan numerus fixus-opleidingen op eenzelfde wijze aan Studielink doorgegeven als selectiekandidaten. Hiervoor wordt het bestaande proces gehanteerd. Dit betekent dat er geen aanpassing op Studielink benodigd is.

Randvoorwaarden geldend voor Studielink

Uitgaande van de volgende randvoorwaarden zijn er géén wijzigingen voorzien voor de Studielink applicatie:

- Indien loting wordt gehanteerd, gebeurt dit decentraal (uitgevoerd door instelling zelf).
- De landelijke deadlines zoals momenteel gelden, blijven ongewijzigd:
 - o 15 januari deadline studenten aanmelden NF-studie.
 - o voor 15 april rangnummers aangeleverd aan studenten via Studielink.
 - o Op 15 april: bekendmaken rangnummers aan studenten
- Maximaal aantal pogingen en maximaal aantal aanmeldingen NF-opleiding blijft ongewijzigd.
- Het proces met doorgeven van rangnummers blijft ongewijzigd. Dit betekent dat ongeacht het instrument, de student een rangnummer ontvangt, waarna hij/zij via Studielink al dan niet een plaats aangeboden krijgt. De instelling communiceert parallel hieraan aan de student over hoe het uitgereikte rangnummer tot stand is gekomen.
- Studielink ondersteunt geen getrapte loting, de uitslagen van eerdere selectierondes worden vanuit de instelling direct aan de student gecommuniceerd, enkel definitieve rangnummers worden vanuit het StudentInformatieSysteem (SIS) aan Studielink gestuurd.
- Er dient geen registratie van type selectie meegegeven te worden (per student) bij het doorgeven van / de bekendmaking van het rangnummer via Studielink.
- Net als in het huidige proces van selectie en plaatsing dient de onderwijsinstelling een uniek volgnummer per student aan te leveren aan Studielink.

Er is echter wel nodig:

1. Controle op de correctheid van de teksten in de applicatie m.b.t. selectie.
2. Aanpassingen in de informatievoorziening over de applicatie (VRAAGbaak) voor studenten.
3. Instellingen te begeleiden in de manier waarop de Studielink applicatie gebruikt wordt, i.c.m. lotingmogelijkheden.

Randvoorwaarden geldend voor instellingen

Om de impact van het wetsvoorstel op instellingen te kunnen inschatten, wordt van de volgende randvoorwaarden uitgegaan:

- Wetsvoorstel geldt alleen voor AD en Bachelor.
- Selectie zoals dat nu plaatsvindt blijft bestaan.
- De keuze tussen gewogen of ongewogen loting of selectie is volledig aan de instellingen.
- De deadlines blijven ongewijzigd; loting moet dus ook vóór 15 april door de instellingen uitgevoerd zijn.
- Het is denkbaar dat instellingen onderling afstemmen over de gehanteerde instrumenten voor toelating, zodat er bij zelfde / vergelijkbare opleidingen een zelfde manier van toelaten wordt gehanteerd, of juist niet.
- Onder gewogen loting wordt verstaan dat een instelling bij een numerus fixus opleiding alle kandidaten toets aan de hand van één of meer kwalitatieve selectiecriteria, wat leidt tot een zogeheten 'wegingscijfer' per aspirant-student. Nadat selectie heeft plaatsgevonden, vindt loting plaats. Het wegingscijfer bepaalt per aspirant-student of hij/zij meer of minder kans maakt om ingeloot te worden. Gewogen loting vindt dus plaats op de gehele groep aspirant-studenten van een numerus fixus-opleiding.
- De medezeggenschapsraad dient akkoord te zijn gegaan met de gekozen selectievorm, voorafgaand aan het uitvoeren van de daadwerkelijke selectievorm.

UITVOERINGSOPTIES

Uitgaande van de bovengenoemde randvoorwaarden, zijn er drie uitvoeringsopties mogelijk naar aanleiding van het wetsvoorstel:

Uitvoeringsoptie 1: Instelling maakt alleen gebruik van selectie

Het wetsvoorstel biedt onderwijsinstellingen de mogelijkheid om loting toe te passen als instrument om studenten te plaatsen bij numerus fixus-opleidingen. Het is echter niet verplicht om dit instrument te hanteren, enkel een optie. Een eerste uitvoeringsoptie is daarom dat een opleiding geen gebruik maakt van loting en de huidige decentrale selectiewijze blijft hanteren.

Indien een onderwijsinstelling van deze optie gebruik maakt, is er geen impact op de systemen van de onderwijsinstelling. Daarnaast dient de instelling slechts enkele aanpassingen te doen in de communicatie richting student, er kunnen immers vragen verwacht worden over de wijze waarop selectie plaatsvindt bij de opleiding. Deze verschilt echter niet ten opzichte van de huidige werkwijze. Ten slotte is het denkbaar dat andere communicatiekanalen, zoals de website van Studiekeuze123 en de website van OCW, deze informatie dienen te actualiseren in hun overzichten die aan de student getoond worden.

Uitvoeringsoptie 2: Instelling maakt gebruik van ongewogen loting

De instelling wenst gebruik te maken van ongewogen loting als instrument om studenten te plaatsen bij numerus-fixus opleidingen. De impact van deze uitvoeringsoptie is gemiddeld tot groot. Om dit te kunnen realiseren, dient de instellingsorganisatie en systemen hierop voorbereid te zijn.

Vervolgens dient de organisatie een methode te bepalen waarop de loting en selectie plaatsvindt. De wet biedt geen restricties waaraan de uitvoering van loting dient te voldoen en hoe rangnummers tot stand dienen te komen. De onderwijsinstelling dient hiervoor een eigen proces in te richten. Indien de onderwijsinstelling besluit om loting op geautomatiseerde wijze te laten plaatsvinden, dan is het wellicht nodig om afstemming met het SIS te zoeken om hiervoor een systeem te ontwikkelen. Bij de totstandkoming van het nieuwe proces om loting uit te voeren, dient de onderwijsinstelling rekening te houden met de juridische aspecten. Hierbij kan worden gedacht aan beroep- en bezwaarschriften van studenten die willen achterhalen op welke wijze hun rangnummer tot stand gekomen is.

Daarnaast dienen studenten tijdig geïnformeerd te worden over het feit dat toelating tot een bepaalde opleiding via ongewogen loting plaatsvindt en wat dit betekent voor hun plaatsingskansen. Deze informatie dient tevens bekend te zijn bij Studiekeuze123 en OCW, zodat dit in hun communicatie richting studenten meegenomen kan worden.

Uitvoeringsoptie 3: Instelling maakt gebruik van gewogen loting

De instelling wenst gebruik te maken van gewogen loting als instrument om studenten te plaatsen bij numerus-fixus opleidingen. Van de drie uitvoeringsopties kent deze optie de grootste impact. De organisatie dient voorbereid te zijn op deze nieuwe selectiewijze. De organisatie te zorgen voor een systeem om gewogen loting te kunnen uitvoeren. Bij gewogen loting wordt eerst een aantal selectiecriteria toegepast op de aspirant studenten, wat het eigenlijk een vorm van getrapte selectie maakt. Deze selectie leidt tot een factor, die bepaalt of een aspirant student meer of minder kans maakt om op de opleiding ingeloot te worden. De instelling bepaalt echter zelf welke methode hiervoor gehanteerd wordt. Daarom is het mogelijk dat de onderwijsinstelling in overleg met het SIS een systeem voor deze selectiemethode ontwikkeld. Het staat echter wel vast dat ongeacht de gekozen methode, er een rangnummer moet voortkomen uit de toegepaste selectiemethode, die door de onderwijsinstelling wordt ingevoerd in het SIS, en welke wordt gebruikt door het plaatsingsalgoritme in Studielink.

Naast aanpassingen in procedures en eventueel automatisering, dient er in de communicatie een aantal verandering doorgevoerd te worden. Zo moeten studenten tijdig geïnformeerd zijn over de

wijze waarop gewogen loting plaatsvindt en wat dit betekent voor hun plaatsingskansen. Daarnaast dient de informatie over de selectiewijze door zowel de onderwijsinstelling, Studiekeuze123 als eventuele informatiekanalen van Rijksoverheid, tijdig bekend gemaakt te worden aan aspirant-studenten.

CONCLUSIE

De inventarisatie toont aan dat de impact per instelling afhankelijk is van de gekozen uitvoeringsoptie. Op hoofdlijnen hebben alle uitvoeringsopties impact op de communicatie- en informatievoorziening richting aspirant-studenten en op de interne procedures bij onderwijsinstellingen, om tijdig het selectie-instrument dat wordt toegepast te bepalen. Indien de onderwijsinstelling ervoor kiest om (on)gewogen loting toe te passen, dienen de studentinformatiesystemen (SIS) tijdig de werkwijze te ondersteunen, welke resulteert in een rangnummer. Daarbij moet de onderwijsinstelling bepalen hoe het rangnummer tot stand komt, waarbij de juridische aspecten afgedekt dienen te worden. In het hoofdstuk 'Onderzoek en Analyse' staat iedere uitvoeringsoptie nader uitgewerkt, inclusief de impact van de diverse onderdelen.

ONDERZOEK EN ANALYSE

Dit hoofdstuk beschrijft de impact door het huidige proces aan te passen op het wetsvoorstel 'Herinvoering loting'. Dit hoofdstuk gaat per uitvoeringsvariant na welke aanpassingen benodigd zijn en hoeveel tijd hier voor nodig is. De aanpassingen zijn op hoofdlijnen beschreven. In Bijlage B staat een gedetailleerd overzicht vermeld.

Uitvoeringsoptie 1: instelling maakt alleen gebruik van selectie

Uit de uitvoeringstoets komt naar voren dat er op 1 punt een aanpassing doorgevoerd moet worden.

- a. Aanpassing van voorlichting.** Richting de student zal duidelijk gecommuniceerd moeten worden welk type selectie gehanteerd wordt bij de opleiding.
- b. Aanpassing van procedure selectiecommissie.** De selectiecommissie krijgt twee extra selectievarianten ter overweging bij de keuze voor een selectie-instrument voor een numerus fixus-studie.

De tabel hieronder beschrijft per verandering de impact en de doorlooptijd. De aanpassingen zijn gecategoriseerd op basis van PIOFACH. Hierbij wordt bekeken of een aanpassing valt aan te duiden als aanpassing van **personeel**, **ict**, **organisatie**, **financiën**, **automatisering**, **communicatie** of **huisvesting**.

#	Aanpassing	Categorie	Eigenaar	Doorlooptijd
A	Aanpassing van voorlichting	Communicatie	Onderwijsinstelling, Rijksoverheid, Studiekeuze123	Ca. 2 maanden

a. Aanpassing van voorlichting

Studenten dienen tijdig geïnformeerd te zijn over de wijze waarop selectie plaatsvindt bij de opleiding. De communicatie hierover vindt plaats middels diverse kanalen. Zo vindt de student informatie over de studie onder meer via voorlichting op middelbare scholen, websites zoals Studiekeuze 123, Rijksoverheid en website van de onderwijsinstelling zelf.

b. Aanpassing van procedure selectiecommissie.

De onderwijsinstelling en bijbehorende selectiecommissie(s) dienen op de hoogte te zijn van de nieuwe selectie-instrumenten die ingezet kunnen worden bij opleidingen waarop numerus fixus gevoerd wordt. Indien de instelling dit facultair uitvoert, dient dit per faculteit geregeld te zijn. Nadat een keuze voor een selectie-instrument gemaakt is, dient dit te worden voorgelegd aan de medezeggenschapsraad. Wanneer de medezeggenschapsraad akkoord gaat, kan er definitief gehandeld worden op het selectie-instrument.

Uitvoeringsvariant 2: Instelling maakt gebruik van ongewogen loting (en eventueel selectie)

Uit de uitvoeringstoets komt naar voren dat er op 3 punten een aanpassing doorgevoerd moet worden.

- a. Aanpassing van de voorlichting.** Richting de student zal duidelijk gecommuniceerd moeten worden welk type selectie gehanteerd wordt bij de opleiding.
- b. Aanpassing van procedure selectiecommissie.** De selectiecommissie krijgt twee extra selectievarianten ter overweging bij de keuze voor een selectie-instrument voor een numerus fixus-studie.
- c. Aanpassing SIS op loting.** Het SIS van de onderwijsinstelling dient voorbereid te zijn op het uitvoeren van ongewogen loting.

De tabel hieronder beschrijft per verandering de impact en de doorlooptijd:

#	Aanpassing	Type	Eigenaar	Doorlooptijd
A	Aanpassing van voorlichting	Communicatie	Onderwijsinstelling, Rijksoverheid, Studiekeuze123	Ca. 2 maanden

B	Aanpassing van procedure selectiekeuze	Organisatie	Onderwijsinstelling	Ca 1,5 jaar
C	Aanpassing SIS op loting	ICT/Automatisering/Organisatie	Onderwijsinstelling, SIS	Ca. 6 maanden

Aanpassing a en b kan op dezelfde wijze verlopen als bij optie 1.

c. Aanpassing SIS op loting

Indien de onderwijsinstelling gebruik wenst te maken van ongewogen loting, dient hiervoor een voorziening ontwikkeld te zijn om dit al dan niet geautomatiseerd uit te voeren in het StudentInformatieSysteem (SIS). Het wetsvoorstel geeft geen instructies voor de uitvoering mee, de instelling mag hierover zelf beslissen. Wel dient de loting tijdig uitgevoerd te worden en juridisch afgehecht te zijn, zodat transparant gecommuniceerd kan worden over de manier waarop het rangnummer tot stand is gekomen, en een student hier tegen in bezwaar kan gaan.

Uitvoeringsvariant 3: Instelling maakt gebruik van gewogen loting (en eventueel selectie en/of ongewogen loting)

Uit de uitvoeringstoets komt naar voren dat er op 3 punten een aanpassing doorgevoerd moet worden.

- Aanpassing van de voorlichting.** Richting de student zal duidelijk gecommuniceerd moeten worden welk type selectie gehanteerd wordt bij de opleiding.
- Aanpassing van procedure selectiecommissie.** De selectiecommissie krijgt twee extra selectievarianten ter overweging bij de keuze voor een selectie-instrument voor een numerus fixus-studie.
- Aanpassing SIS op loting.** Het SIS van de onderwijsinstelling dient voorbereid te zijn op het uitvoeren van (gewogen) loting.

De tabel hieronder beschrijft per verandering de impact en de doorlooptijd:

#	Aanpassing	Type	Eigenaar	Doorlooptijd
A	Aanpassing van voorlichting	Communicatie	Onderwijsinstelling, Rijksoverheid, Studiekeuze123	Ca. 2 maanden
B	Aanpassing van procedure selectiekeuze	Organisatie	Onderwijsinstelling	Ca 1,5 jaar
C	Aanpassing SIS op loting	ICT/Automatisering	Onderwijsinstelling, SIS	Ca. 6 maanden

Aanpassing a kan op dezelfde wijze verlopen als bij optie 1. Aanpassingen b en c verlopen afwijkend.

b. Aanpassing SIS op loting

Indien de onderwijsinstelling gebruik wenst te maken van gewogen loting, dient hiervoor een voorziening ontwikkeld te zijn om dit al dan niet geautomatiseerd te kunnen uitvoeren in het StudentInformatieSysteem (SIS). Dit systeem dient een bepaalde factor aan de student te kunnen koppelen, waarmee de student meer of minder kans maakt om ingeloot te worden voor de gekozen opleiding. Dit systeem dient eventueel in samenspraak met het SIS ontwikkeld te worden, zodat dit geautomatiseerd in de inschrijfketen kan verlopen.

c. Aanpassing van procedure selectiecommissie

De onderwijsinstelling en bijbehorende selectiecommissie(s) dienen op de hoogte te zijn van de nieuwe selectie-instrumenten die ingezet kunnen worden bij opleidingen waarop numerus fixus gevoerd wordt. Indien de instelling dit facultair uitvoert, dient dit per faculteit geregeld te zijn. Nadat een keuze voor een selectie-instrument gemaakt is, dient dit te worden voorgelegd aan de

medezeggenschapsraad. Wanneer de medezeggenschapsraad akkoord gaat, kan er definitief gehandeld worden op het selectie-instrument. Er moet helder afgesproken worden op welke criteria geselecteerd wordt, en juridisch afgehecht te zijn, zodat transparant gecommuniceerd kan worden over de manier waarop het rangnummer tot stand is gekomen, en een student hier tegen in bezwaar kan gaan, waarna de loting uitgevoerd wordt.

RAPPORTAGE EN ADVIES

In dit hoofdstuk worden de conclusies van de uitvoeringstoets beschreven, evenals aandachtspunten waarover meer duidelijkheid benodigd is vanuit OCW voor de uitvoering bij onderwijsinstellingen en er wordt een advies gegeven over de tijdslijn waarmee rekening gehouden dient te worden bij de invoering van het wetsvoorstel.

Keuze voor uitvoeringsopties

In de uitvoeringstoets is een drietal opties van uitvoering van het wetsvoorstel beschreven. Het staat voorop dat het wetsvoorstel geen verplichtend karakter heeft. Dit betekent dat het selectie-instrumentarium voor onderwijsinstellingen wordt uitgebreid met twee opties, namelijk gewogen en ongewogen loting, maar dat de onderwijsinstelling per opleiding bepaalt welke optie gehanteerd wordt. Dit biedt onderwijsinstellingen de vrijheid om zelf te overwegen welke selectiewijze het best passend is bij de opleiding.

Indien de onderwijsinstelling kiest voor het hanteren van ongewogen of gewogen loting, dient rekening te worden gehouden met de impact die dit heeft op de instelling. Waar het hanteren van enkel selectie weinig tot geen impact kent, heeft (ongewogen) loting wel impact voor de onderwijsinstelling. Kiest de onderwijsinstelling voor het hanteren van een van deze instrumenten, dan dient er rekening gehouden te worden met een tijdslijn.

Aandachtspunten voor OCW

Bij de totstandkoming van de uitvoeringstoets is met meerdere onderwijsinstellingen, zowel hogescholen als universiteiten², gesproken over de inhoud van het wetsvoorstel. Met name het onderdeel randvoorwaarden scheidt nog enige onduidelijkheid. Hieronder volgt een opsomming van een aantal punten waarop het wetsvoorstel aangescherpt dient te worden:

- De wettekst omtrent gewogen loting kan anders geïnterpreteerd worden dan de uitleg die bij de Memorie van Toelichting gegeven wordt. De wettekst is echter leidend en dient helder te omschrijven wat ermee bedoeld wordt. Deze twee zaken dienen in overeenstemming gebracht te worden.
- In het wetsvoorstel wordt op diverse plaatsen een andere datum van inwerkingtreding genoemd. Vanuit de uitvoeringstoets is gebleken dat het wenselijk is om de loting voor het eerst mogelijk te maken voor collegejaar 2023-2024. Het is van belang dat de daadwerkelijke datum van inwerkingtreding ligt vóór of op 1 januari 2022, gezien studenten zich per 1 oktober 2022 kunnen aanmelden voor dit studiejaar en instellingen en wettelijke basis nodig hebben om aanpassingen door te kunnen voeren, waarvoor de benodigde doorlooptijd van 1,5 jaar berekend is.

Tijdslijn bij wetsvoorstel

Indien het wetsvoorstel wordt doorgevoerd, moet er door OCW met een planning rekening gehouden worden, ongeacht de gekozen uitvoeringsvariant. Daarnaast dienen onderwijsinstellingen, afhankelijk van de gekozen uitvoeringsoptie, rekening te houden onderstaande tijdslijn.

<i>Actie</i>	<i>Eigenaar</i>	<i>Tijd</i>
Instellingsmedewerkers (selectiecommissies van de opleidingen) informeren	Instelling	1 januari '22
Bepalen per opleiding welke selectievorm	Instelling	Voorjaar '22

² Tijdens een bijeenkomst op 20 oktober jl. is met diverse onderwijsinstellingen en DUO gesproken over het wetsvoorstel en de impact. De volgende onderwijsinstellingen namen deel: Rijksuniversiteit Groningen, Universiteit van Amsterdam, Vrije Universiteit, Hogeschool Zuyd, De Haagse Hogeschool, Hogeschool Inholland, University of Twente, Erasmus Universiteit Rotterdam, Hogeschool Rotterdam, Universiteit Leiden en Radboud Universiteit.

Procedure loting bepalen ³	Instelling	Voorjaar '22
Medezeggenschapsraad akkoord met gekozen selectievorm	Instelling	Voorjaar '22
Communicatie over selectievorm richting aspirant-student gereed	Instelling	Voorjaar '22
Programmatuur loting ontwikkelen	SIS/instelling	Voorjaar '22
Testen programmatuur loting	Instelling	Zomer '22
Regelamenten aangepast	Instelling	Zomer '22
Communicatie Studielink richting studenten gereed	Studielink	Zomer '22
Inrichting opleiding in Studielink	Instelling	Zomer '22
Inrichting opleiding voor SK123	Instelling	Zomer '22
Programmatuur/methode gereed	Instelling	Najaar '22
Student kan zich aanmelden voor studie met loting	Student	1 oktober '22
Deadline aanmelden voor loting studie	Student	15 januari '23
Loting/selectie vindt plaats	Instelling	Tussen 15/1 en 14/4
Rangnummers worden doorgegeven aan Studielink	Instelling	14/4
Studielink maakt plaatsen bekend aan student	Studielink	Vanaf 15/4
Eerste studenten starten met studie waarop loting heeft plaatsgevonden	Student	1 september '23

³ Hiervan is alleen sprake indien de opleiding voor (on)gewogen loting kiest. Indien er geen gebruik gemaakt wordt van loting, hoeft er logischerwijs geen procedure voor loting opgezet te worden.

BIJLAGE A – PROCESBESCHRIJVING SELECTIE&PLAATSING IN STUDIELINK

In deze bijlage wordt beschreven hoe het huidige proces van selectie en plaatsing verloopt, gezien vanaf het moment dat vastgesteld is op welke opleiding een numerus fixus gevoerd wordt, waarna dit door de onderwijsinstelling wordt ingericht in de Studielink-applicatie. Het proces voorafgaand aan de inrichting, zoals de besluitvorming en de uitvoering van de selectie, verschilt per instelling en vindt plaats buiten de Studielink-applicatie om. Daarom wordt dit onderdeel van het proces niet beschreven in dit hoofdstuk.

Fixus opleidingen inrichten

Onderwijsinstellingen richten Numerus Fixus opleidingen in de Studielink applicatie in. Deze opleidingen zijn voor de betreffende instelling terug te vinden op het tabblad 'Fixus' in het Dashboard instellingen (Studielink). Ze vullen hier onder andere in wat de capaciteit van de opleiding is en hoeveel plekken ze reserveren (dit is voor bezwaar en beroep gevallen). De opleidingen die een numerus fixus hanteren worden, inclusief de beschikbare capaciteit, vanuit Studielink aan Studiekeuze123 en DUO doorgegeven, ter vastlegging.

Aanmelden

Vanaf 1 oktober tot en met 15 januari kunnen studenten zich aanmelden voor NF opleidingen op Studielink. Op 16 januari 00:01 uur sluit de inschrijving voor deze specifieke opleidingen. Op 16 januari krijgen de onderwijsinstellingen een bericht aangeleverd met alle aanmeldingen voor hun opleidingen met selectie. Dit bericht leidt tot vastlegging van een verbruikte selectiepoging in het SIS.

Vervolgen start de selectieprocedure. Dit is helemaal ingericht door de onderwijsinstelling. Sommigen doen een examen, andere interviews, of zelfs meerdere selectierondes.

Rangnummers aanleveren

Vóór 15 april moeten de definitieve rangnummers voor alle studenten die hebben deelgenomen aan de selectie zijn bepaald. In een bericht worden de rangnummers van studenten per opleiding naar Studielink gestuurd. De applicatie registreert de rangnummers dan bij de studenten. Dit is nog niet zichtbaar voor de student.

Rangnummers én plaatsen uitdelen

In de nacht van 14 op 15 april worden de rangnummers gecommuniceerd naar de student. Vervolgens krijgen alle studenten met rangnummers die binnen de ingerichte capaciteit van de opleiding vallen een plek aangeboden. Een aangeboden plek moet binnen twee weken geaccepteerd of geweigerd worden. Na 14 x 24 uur vervalt de plaats.

Plaatsingsalgoritme

Het plaatsingsalgoritme start direct bij het uitdelen van de plaatsen. Het algoritme zorgt ervoor dat wanneer een plaats vervalt of geweigerd wordt, deze plaats wordt uitgedeeld aan het eerstvolgende laagst beschikbare rangnummer.

Gereserveerde plaatsen

Dit zijn de plaatsen die gereserveerd worden voor bezwaar en beroep gevallen. In principe wordt aangeraden om minimaal 10 plaatsen nog niet direct uit te delen. Dit omdat specifieke studenten later alsnog een reserveplaats aangeboden moeten krijgen.

De onderwijsinstelling moet deze reserveplaatsen inrichten in het Dashboard instellingen. Maar ze moet ook hetzelfde aantal (lage) rangnummers niet uitdelen.

BIJLAGE B – GEDETAILLEERD OVERZICHT AANPASSINGEN

In deze bijlage wordt gedetailleerd toegelicht met welke aanpassingen de onderwijsinstelling, OCW, Studiekeuze123, DUO en Studielink rekening dienen te houden bij de invoering van het wetsvoorstel.

Aanpassing	PIOFACH	Eigenaar
Investeren in kennisoverdracht onder instellings-medewerkers	Personeel	Instelling
Implementatie van nieuw systeem vraagt tijdelijk om meer fte	Personeel	Instelling
Afhankelijk van gekozen selectievorm kan het ertoe leiden dat het gebruik van zowel selectie als loting vraagt om structureel meer personeel.	Personeel	Instelling
Ontwikkelen van methode/programmatuur om loting uit te voeren	Informatievoorziening Automatisering	Instelling SIS
Vorbereiden SIS op methode/programmatuur	Informatievoorziening Automatisering	SIS Instelling
Informatie op 1 bronsysteem opslaan (bijv. RIO), zodat het verder automatisch naar andere systemen gecommuniceerd kan worden.	Informatievoorziening Automatisering	Instelling
Informatie die vanuit Studielink aan studenten wordt doorgegeven, moet aangepast worden.	Informatievoorziening Automatisering	Studielink
Aanpassing van interne besluitvorming over selectie-instrument	Organisatie	Instelling
Medezeggenschap moet kennis krijgen van nieuwe selectievormen	Organisatie	Instelling
Evaluatie van selectietype moet intern belegd worden	Organisatie	Instelling
Doordat iedere opleiding een selectievorm mag kiezen, is maatwerk vereist	Organisatie	Instelling
Er moeten mensen bij betrokken worden die kennis van loting hebben	Organisatie	Instelling
Meer onderlinge afstemming nodig vanwege centrale inrichting van opleidingen	Organisatie	Instelling
Reglementen moeten per opleiding en per gekozen selectievorm aangepast worden.	Organisatie	Instelling
Selectiecommissie dient nieuwe selectievormen in besluitvorming te integreren	Organisatie	Instelling
Aanpassen van informatie op website van instelling	Communicatie	Instelling
Aanpassen van informatie op website Rijksoverheid	Communicatie	OCW

Aanpassen van informatie gegeven door Studiekeuze 123	Communicatie	Instelling Studiekeuze123
Voorlichting op middelbare scholen aanpassen	Communicatie	Instelling Decanen
Eigen medewerkers informeren over nieuwe procedures	Communicatie	Instelling
Eventueel: informatie bij DUO aanpassen	Communicatie	DUO
Informatie op Studielink aanpassen	Communicatie	Studielink
Extra aandacht geven aan aanpassingen in communicatie voor internationale student	Communicatie	Instelling